

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा : डिसेंबर- २०२२

सत्र – ४

विषय:- भारताचे शासन आणि राजकारण (भाग -२) (PC – 401)

दिनांक : २४/१२/२०२२

गुण : ६०

वेळ : दु. २.०० ते दु. ४.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
  २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
  ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.

प्र.१. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) (४०)

- १.१ राज्यविधिमंडळाची रचना व कार्ये लिहा.
- १.२ निवडणूक पध्दती व प्रक्रिया यांवर प्रकाश टाका.
- १.३ १९७७ नंतरच्या राजकारणावर प्रभाव पाडणाऱ्या घटनांचा आढावा घ्या.
- १.४ हिंदी आणि इंग्रजीच्या समर्थनार्थ व विरोधी मांडण्यात येणारे मुद्दे स्पष्ट करा.
- १.५ भारतातील जात व राजकारण पुढील मुद्द्यांच्या आधारे स्पष्ट करा-
अ) वरचढ जातींचे राजकारण
ब) ब्राह्मणेतर चळवळ
- १.६ सनदी सेवेतील 'भरती' म्हणजे काय? भरतीचे प्रकार व त्यांचे गुण-दोष वर्णन करा.

प्र.२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)

- २.१ महाराष्ट्र-कर्नाटक यांच्यातील सीमावाद थोडक्यात लिहा.
- २.२ उच्च न्यायालयाचे अधिकार व कार्ये लिहा.
- २.३ नियोजन म्हणजे काय? ते थोडक्यात स्पष्ट करा.
- २.४ भारतातील सनदी सेवांचे प्रकार लिहा.

प्र.३. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)

- ३.१ सरकारिया आयोग
- ३.२ महाराष्ट्रातील ब्राह्मण जातीचे राजकारण
- ३.३ नियोजनाचे यशापयश
- ३.४ बढतीचे निकष

Translation in English

Sub: Indian Government and Politics (Part - II) (PC-401)

Instructions:

- 1) All Questions are Compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
- 4) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.

-
- Q.1. Answer the following questions in detail. (Any Four) (40)**
- 1.1 Write structure and functions of state legislature.
  - 1.2 Write a note focusing election system and process in India.
  - 1.3 Take a review of the factors influencing politics after 1977.
  - 1.4 Explain the points made in favour and against Hindi and English languages.
  - 1.5 Explain the relationship between caste and politics focusing on the following points-
    - a) Upper caste politics
    - b) Movement of castes other than Brahmin
  - 1.6 What is recruitment of civil services? Describe.
- Q.2. Answer the following questions in brief. (Any Two) (10)**
- 2.1 Explain Maharashtra – Karnataka border issue in brief.
  - 2.2 Write the powers and functions of High Court.
  - 2.3 Explain in brief what is planning.
  - 2.4 Write the forms of civil services in India.
- Q.3. Write short notes. (Any Two) (10)**
- 3.1 Sarkaria Commission
  - 3.2 Brahmin caste politics in Maharashtra
  - 3.3 Success and failure of planning
  - 3.4 Criterias of promotion
-